

Татарстан Фәннәр академиясенен Галимжан Ибраһимов исемдәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты үзенен оешкан коненнән башлап, ягъни 84 ел дәвамында татар халкынын рухи һәм милли-мәдәни мирасын барлау, туплау, өйрәнү белән шогыйльләнә. Алдан хәбәрләнгән төртип буенча, 2024 елнын 27 маеннан 7 июненә кадәр Татарстан Фәннәр академиясенен Галимжан Ибраһимов исемдәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты, ИЯЛИ галимнәре, Мордовия Республикасы Дубенка, Кочкурово, Рузаевка, Инсар, Кадошкино, Ковылкино, Торбеево, Zubovo-Polyana районнарынын татар авылларында эшли башлаганнар. Тикшеренүчеләр тел, фольклор (өкиятләр, мифлар һ.б.), халык сәнгате (промыслалар, архитектура һ. б.), кулъязма мирас буенча материал жыйлар һәм өйрәнәләр. Экспедициядә катнашучылар (И.И. Ямалтдинов, Л.М. Шкляева, Р.Ф. Сафиуллина, А.К. Булатова, Л.Ш. Гарипова, Г.Г. Гилемьянова, В.М. Усманов) белән якташларыбыз мирас итеп калган жирле материалларны рәхәтләнәп бүлешә, экспедиция планлаштырган барлык жирләрдә эшләв очен унай шартлар тудырыла. Фәнни-тикшеренү һәм кыр эшләре нәтижеләре экспедициядә катнашучыларнын коллектив монографиясендә чагылдырылачак. Ә хәзергә Казан галимнәре Дубенка районы Ломат; Кочкурово районы Татар Ымызы; Рузаевка районы Татар Пешләсе, Югары Орләдем (Верхний Урледим), Татар Шебдас; Инсар районы Яндовище; Кадошкино районы Латышовка, Иса (Большие Поляны), Насакан Потьма;

Ковылкино районы Татар Аллаголы (Тат. Аллагулово); Торбеево районы Татар Юнкие, Сыркыды (Сургодь) авылларында материаллар жыйганнар. Түбәндә экспедиция эше нәтижеләренен бер өлеше.

Татарстан Республикасы Фәннәр академиясенен Г.Ибраһимов исемдәге Тел, әдәбият һәм сәнгать институты галимнәре институт оешканнан башлап татарлар яшәгән төбәкләргә фәнни экспедицияләр оештырып килә. Шунысы куанычлы, сонгы елларда ул комплекслы рәвештә, ягъни төбәкне берничә юнәлештә – тел, фольклор, гамәли сәнгать, музыка, археография, эпиграфика белгечләре катнашлыгында үтә. Быел майнын 27 сәненнән июньнен 7 сәнә кадәр Мордовиянен берничә районы – Дубенка, Кочкурово, Инсар, Кадошкино, Торбеево һәм Zubovo-Polyana районнарынын татар авылларына да Институт галимнәре сәфәргә чыкты. Үткән елда исә өлегә республиканын Ләмберә һәм Ромоданово районнарында эш алып барылып, бик бай әчтәлекле мәгълүмат тупланган иде.

Быелгы сәфәребез Дубенка районындагы татар авылы Ломаттан башланып китте. Авыл халкы кунакчыллыгы, ярдәмчеллеге белән сокландырды безне. Эшебездә ярдәм итәргә өзер тордылар, кулдан килгәнчә булыштылар. Мәдәният йорты һәм авыл китапханәсендә эшләвчә Голдүсә ханым Шабанова, Венера ханым Яхееваларга аеруча зур рәхмәтебезне белдерәбез килә.

Дубенка районында Ломат, бердәнбер татар авылы булуына карамастан, анын тырыш халкы үзенен йозен югалтмыйча, телен, гореф-гадәтләрен сакларга тырышып яши. Бу жәнәттән авылнын Туган якны өйрәнү музеена аерым тукталып үтәсебез килә.

